

KREFTFORENINGEN

Barne- og likestillingsdepartementet (BLD)
Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

Oslo, 27. august 2014

Deres ref.:
Vår ref.: 14/00002-22
Saksbehandler: Ajsa Dzafic, Frank Herman
Hernes

Høringsuttalelse vedrørende endring i forvaltningsloven, innføring av et forbud mot bruk av barn som tolk

Kreftforeningen er en landsdekkende frivillig organisasjon. Våre hovedmål er at færre skal få kreft, flere skal overleve kreft og best mulig livskvalitet for kreftrammede og pårørende. Over 224 000 mennesker i Norge har eller har hatt kreft. Årlig rammes over 30 000 mennesker og omtrent 11 000 dør hvert år som følge av kreftsykdom. Kreft er hyppigste dødsårsak for de under 75 år og det forventes en markant økning av nye krefttilfeller de nærmeste årene. Ett av tre krefttilfeller kan forebygges.

Våre kommentarer

Vi viser til høringsbrev av 28.05.2014 om endring i forvaltningsloven, innføring av forbud mot bruk av barn som tolk. Kreftforeningen ønsker på bakgrunn av dette å komme med våre innspill til forslaget.

Kreftforeningen støtter forbudet mot bruk av barn som tolk og lovfestingen i forvaltningsloven. Det er også viktig at forbudet vil gjelde alle deler innenfor den offentlige sektoren.

Kreftforeningen vet at barn med minoritetsbakgrunn blir brukt som tolk når foreldre har kreft og hvor foreldre også snakker dårlig norsk. Dette er svært uheldig. I en rapport som ble skrevet på oppdrag av Helse Sør Øst og Oslo kommune i 2012 ble det fastslått at 88 % av tolkene som ble brukt i forbindelse med helsebehandling ikke hadde formell kvalifikasjon (<http://nakmino.no/Images/assets/le%202013%20nakmi%20tolkerapport.pdf>).

Kreftforeningen erfarer at barn slik det er i dag, er blitt brukt som tolk i ulike situasjoner i helsevesenet, for eksempel når foreldre gjennomgår en undersøkelse og hvor fastlegen informerer om undersøkelser, behandling eller gir melding om at far eller mor har fått kreft.

Det er usikkert om barnet forstår hva det i realiteten oversetter. Dersom barnet forstår det så er det alvorlig. Barn skal ikke informeres slik.

Den nye hovedregelen om at barn ikke skal brukes som tolk skal etter ordlyden tolkes strengt. Dette er vi enige i, det skal ikke være rom for tvil ved tolkningen av ordlyden. Det er også positivt at forbudet skal gjelde alle forvaltningsorganer.

Det er presentert to unntak fra hovedregelen:

Det første går på situasjoner der barn kan brukes som tolk der det «fremstår som nødvendig for å unngå tap av liv eller alvorlig helseskade». Vi er enige i dette unntaket.

Vi er imidlertid uenige i den presiseringen av hva som betegnes som akutt, særskilt i helsesituasjoner. I høringsnotatet er det presisert at «unntaket gjelder helsesituasjoner, som for eksempel konsultasjon hos fastlege, på sykehus eller i kontakt med nødsentral eller ambulanse». Vi mener at det her bør stå at unntaket gjelder akutte nødsituasjoner som oppstår i helsesituasjoner. Etter vår mening så er en konsultasjon hos fastlege ofte ikke en akutt nødsituasjon- det bør derfor presiseres enda tydeligere at det kun gjelder akutte situasjoner i dette avsnittet.

Det andre unntaket er i de tilfeller der det er snakk om «formidling og tolking av enkle beskjeder dersom det må anses som forsvarlig». Etter vår mening så vil formidling av en alvorlig sykdom, slik som kreft, ikke være enkel informasjon. Vi legger derfor til grunn at unntaket ikke kan anvendes i slike situasjoner. Det betyr at dersom det for eksempel skal formidles at det er oppdaget en kul i brystet som kan være ufarlig, men også en indikasjon på kreft så skal ekstern tolk tilkalles ved formidling av beskjeden.

Det kan starte med et enkelt budskap men kan utvikle seg til å bli et komplisert budskap. En situasjon hvor vedkommende får beskjed om at det er kreft det er snakk om, uten en tolk tilstede, vil ikke være forsvarlig.

Det vises til at det er forvaltningsorganet som skal foreta forsvarlighetsvurderingen ved formidling av enkle beskjeder. Vi er usikre på i hvilken grad det enkelte forvaltningsorgan vil være skikket til å foreta en slik vurdering av situasjonen. Det er viktig at den som vurderer har kunnskap om barn og har jobbet med barn.

Helt generelt mener vi at det ikke er pasienten som trenger tolk, men forvaltningsorganet som trenger tolk for å formidle riktig oversatt informasjon til pasienten. For at det enkelte forvaltningsorgan skal ta dette ansvaret på alvor må det gis klare retningslinjer og god opplæring av forvaltningsorganene

Med vennlig hilsen
Kreftforeningen

Anne Lise Ryel
generalsekretær